

НИГИНА НИЁЗ

**ХОТИНИМНИ МЕН
ЎЛДИРМАДИМ**

Тошкент–2020

Нигина Ниёз.

Хотинимни мен ўлдирмадим: Ҳаёлий қисса / Нигина Ниёз (Мавлуда
Иброҳимова).

Бозор бозорда бари бир... Одамнинг кўп-лигини, ўтиргани жой йўқ. Ҳамма қаққайиб турибди. Бир машина келса, ҳамма гувва ёпирилади. Ҳар тоифали одамлар, орик, семиз, новча, пакана..., аммо ҳаммасининг кўллари... кўллари қадоқ. Яна Асилбекка ўхшаган «конкретний» йигитларам бор. Энди «конкретний» дегани, мижғовланмай ишни пўст калласига ҳал қиладиган дегани-да!

Буларга талабгор олифталар бели эгилмайдиганлар аслида. Энди-да, ишбилармон, бек... Э йўқ, бе йўқ мардикорларни сан-санлаб, териб олишади-да, машинага босиб олиб кетишади. Асилбекни биров чақирмадиям. Яғриндор, баланд бўйли, бир уришда хўкизни ағдарадиган бу йигитдан чўчишди, шекилли-да! Кўзлари... кўзлари бежо унинг. Яқинда турмадан чиққани пешонасига тақиллатиб уриб кўйилгандай. Хуллас, унча-мунча одам юрак ютиб келолмади, олдига. Етмаганига кумуш тиши-ю, билакларига солинган суратлар бу шўринг қурғурни баттар кўрқинчли кўрсатади. Тишлари... муштлашувда синавериб, охири мана, кулганда таҳдидли ярақлайдиган кумуш тиш кўйиб олди. Йигитнинг гулини тишидан билса бўлади-да! Муштлашмаган эркак эркакми? Бе... Ҳа, энди «мужик» бўлгандан кейин муштлашади-да! Уч-тўрт бор қамалиб ҳам чиқди. Лекин... бировнинг молини ўғирлабмас, пичоқбозлик қилиб қамалди. Биринчиси мелиса болани деб бўлди. Ғирт кайф, кўчанинг ўртасида тургани, мелиса бола келиб:

– Йўлни бўшат, – деди. Буям бўш келмади.

– Айланиб ўт! – деди.

– Истаган жойимдан ўтаман! – деди у.

– Истаган жойимда тураман, хушингга келадими?!

– деди бу. Хуллас, охири мелиса йигит хужжатини кўрсатди. Асилбек буни катта кетганликка йўйди.

– Ие, ҳали «мент»мисан! – деди Асилбек хужжатнинг учидан ушлаб ёқимсиз тиржайганча. – «Мент» одаммас, биласанми? Энг пасткаш миллат, тушундингми? Бу хужжатингни энангга кўрсат! – деди-ю, гувоҳномани отиб юборди. «Мент»ни ит қилдим, деб зўрлигидан завқланиб кулди. Кейин мелиса бола бунинг устидан кулди. Судда! Шу баҳона уч йилга кесилиб кетди. «Ўртада мелиса бола оғайниларини бошлаб келиб, муштлашув ҳам бўлганди-да. Бу ҳам шайтони кўзиб, пичоқ ўкталганди, ўшанда. Кейин эса... хотини Холидани деб қамалди. Эсласа, пешонасига чўғ суқилган хўкиздай ер депсиниб, ҳаммаёқни бузворгиси келади. Хотинларни кўргани кўзи йўқ... Мана энди қамокдан яримта бўлиб чиқди. Гавдаси бўлгани билан ичи тўкилиб бўлган. Чикдиям, ўпкасини тўлдириб нафас олдиям... Энди эса ишсиз сарсон. Дарров иш топиб, одамларга ўхшаб хархашасиз яшамоқчи эди. Яхши қиз топилса, уйланаман, деганди. Бўлди-да энди, муштлашиб ҳам бўлди, ароқ ичиб ҳам тўйди. Холида ўлганидан кейин ҳаммасига «крест» қўйган. Аммо ҳеч ким ишга олмаяпти-да, уни. Мажбур, мардикорга чиқаяпти. Шундан уч-тўрт минг орттирди ҳам. Уйланаман деса, қиз йўқ. Унга келганда хотин қаҳат. Бу ердагилари бузилиб кетган, бир им қоқса, қўйнига кирадиган. «Вижир-вижир» қиладиган аёлларни ёмон

кўради. Хотинам бир даҳмаза-ю, бола-чақа қилиш керакми, ахир! Биттасини кўрди, мана. Нимага эришди, 10 йилга кесилиб кетди, битта товуқ мияни деб. Ўзиниям, буниям бошига етди. Аҳмоқлигида ўшани яхши кўрганди. Ёлғиз кўрди дегунча, бағрига босиб, ўпиб ташларди. Бир балони бошламасин, деб ота-онаси тезда уйлантириб қўйишди, Холидага! Ана оқибат. Уйланди-ю, Асилбек мушукдай юввош тортди. Лекин... Холида унга бўй бермади. Уни севганмикин, ўзи. Ёки тазйиқларидан кўрқиб, тегдимикин?! Ҳалиям, орадан ўн йил ўтибам, ичини ит тирнайди. Боласининг онаси эди... Боласи... унинг боласимиди?! Билмайди, билмайди...

Бир пайт тим қора Лимузин яраклаганча майдончага яқин жойда тўхтади. Ичидан новча, қора кўзойнак такқан оқсуяк, қоқсуяк одам тушиб келди. Ёнида ўрта яшар ёрдамчиси ҳам бор эди. Одатдагидай ҳеч ким ёпирилмади. Ҳамма жим бўлиб қолди. У эса тўппатўғри Асилбекнинг олдига келди. Худди хўкиз танлаётгандай, бошдан оёқ разм солиб чикди. Ёмонмас-а, дегандай ёнидаги гумаштасига им қоқиб қўйди.

– Хўўўш... – чўзиб деди оқсуяк. – ЗЕКмисан?

– Нимайди? – энсаси қотди Асилбекнинг.

– Жириллама! Яқинда чикқансан, шекилли...

– Нима терговчимисиз?

– Сен боп бир иш бор, келишсак, яхши тўлайман, – деди новча юзига ақлли тус бераркан.

– Одам ўлдирмайман, ўғирлик қилмайман, тушунарлими, брат! – деди Асилбек уни менсимай. Олифта унга ялт этиб қаради-ю, «ҳиҳ» деб кулиб қўйди. Уни «брат» дегани эриш туюлди шекилли.

– Биринчидан, ман санга братмасман, иккинчи-

дан, жа, яхши тарбиялашибдими, а? «Губба»га кўп тикишган шекилли-да!

– Қаёқдан билас, сизам «ўтирганмисиз»?

– Ўчир..., – олифта Асилбекни ҳақоратламоқчи бўлди-ю, гавдасидан чўчиди. Эзиб-пезиб қўймасин яна. Унга айнан шунақа йигит керак. Без, ҳеч нарсадан тап тортмайдиган. Анави намозхон эса... анча бўш. Икки кунда ўзини олдириб қўйибди. Кейинги пайтда кўриниши ёмон. Бир-бирига эш бўлар. Бу касофат дачани нега ўша жойга қурди-я! Калла! Ҳамма гапирди! Қурма деди, яхши жоймас деди. Ҳаммани бир тийин қилиб, тоғ орасигача итдай бўлиб йўл солиб, қурди. Ана энди бузмоқчи? Дами ичида...

– Кўп одам олмайман. У ёқда битта шеригинг бор. Атрофи жаннат, ҳавосиям биллурдай. Иш баҳона, мазза қилиб дам олволасан...

– Дача қуряпсизми? Ғишт қуйиш керакми?

Бойвачча кулди. Унинг соддалигидан.

– Камбағал ғишт қуйиб, иморат қилади, ука! Ман бузьяпман...

– Бузьяпсиз, нимага?

– Бузаманми, қураманми, санга нима? Айтган ишни қил бўлди-да... – олифтанинг авзойи ўзгарди. Шу боис Асилбек ҳам индамади. Одам қурган дачасини яхшилиқдан бузармиди, бир ишкали чиққандир-да!

– Хитланадиган ишмасми, деп сўрадим. А так, мани ишим йўк, – деди у бепарво. – Келишсак, ишлай-вераман...

Олифта ёнидаги гумаштасига шивирлаб бир нималар деди. Кейин, йигитга кибрли назар ташлаб:

– Бир ойда қанча топасан ўзи? – деб сўради.

– Так, – бўш келмади Асилбек ҳам. – Бир ярим,

икки минг доллар атрофида!

Олифта қаҳ-қаҳ отиб кулиб юборди.

– Оббо, обқоч-а, обқоч! Қатта боракан шунақа нарх, менга ҳам айт, помошна бўлай. Хўш... , – кўзини қисиб ўйга толди у. – Энди... бўладиган гап қилайликда ука, жа осмондан келма санам. Бизам пулни супуриб олмаяпмиз! Ойига саккиз юз – долларда!

Асилбек ҳам паст тушгиси келмади. Аслида шунга ҳам жон-жон деб турганди-ю, ғурур чатокда:

– Озроқ кўшинг ака, бузиш куришдан оғир билсангиз. Ишига яраша-да, нархиям.

– Хўп бўпти, 50 кўшдим, ана! –

– Гап йўқ! – деб юборди Асилбек ҳам. Бу килтириқ баъзи бойларга ўхшаб, бир сўмнинг устида ўладиганлардан эмас экан, деб хурсанд бўлди ичида.

– Фақат, пулни ҳафталик қилиб берсангиз! Жа пулсиз қолмайликда! Ишқилиб, у-бу егинг келади, кийгинг келади. Кейин орада бир шаҳар тушаман.

– Бўпти, бу ёғини манов Бахтиёр аканг билан келишоврасан. Манга иш битса бўлди! – Ҳалилбей деганлари қора лимузинига ўтириб жўнаб кетди.

40 ёшлар атрофида, ўрта бўй, қисик кўз одам уни оқ Матиз томон бошлади.

– Йўлдан бозор қилволамиз! – жилмайибгина деди Бахтиёр ака. Кулганда кўзлари қисилиб кетди. «Вит-витлатиб» эшикларни очиб, машинага чиқишди. Йўлдан гўшт-пўшт, нон-пон, мева-чева олинди. Бахтиёр ака худди бу унинг югурдагидай ҳамма ишни Асилбекка буюрди. Йигит индамади. Ёш келса ишга дейишган-ку, ахир. Аммо Бахтиёр ака деганлари анча пухта, шекилли, нарса олишнIAM боплади. Нархни чўрт ярмидан кесади... Дехқонларнинг жон-пони

чиқиб кетса ҳам пинак бузмайди. Баланд келганларга бир ўкрайса бас, овози ўчади. Ёқимсиз нимасидир бор бу одамнинг.

Асилбек нарсаларни юкхонага жойлаб, Бахтиёр аканинг ёнига ўтираётган эди, у:

– Орқага ўтиринг! – деб тўнғиллади.

Асилбек хайрон, бунга ғаши келган бўлса-да, орқага ўтди. Қайтага яхши, жой кўп, керак бўлса ётиб кетади. Машина жойидан жилди. «Бу ҳам Худога таваккал-да!» – ўйлади Асилбек ичида. – Қаёққа кетаяпти, нега кетаяпти? Манави одамлар кимлар? Яхши одамми, ёмонми? Нияти қанақа, билмайди. Дачасиям тоғ орасида, одам оёғи етмаган жойда. Қора тоғ дейишармиш у ёқларни. Олдин эшитмаган. Қора тоғ... ишқилиб яхшиликка бўлсин. Жияни Норматниям чақирволади, кейин. Нима уй бузиш... Ҳеч курса, «у ёғи унақа бўпти, буёғи бунақа бўпти», деб жигингга тегмайди, ҳеч ким. Гурса-гурс бузасан, кетасан. Асилвойга ишми шу? Ойдинда оёғи қилади. Кейин... яқинатрофда санаторий, дом отдих бордир... Битта-яримта жонон тузоғига илиниб қолар... Унинг гавдасини кўрган қизлар чинқирворади. Мушаклари коптокдай ўйнаб ётади. Ҳамёни қаппайган бўлса, қизларга яна нима керак...» Бахтиёр ака ўзига бино қўйган бу йигитни боядан бери зимдан кузатиб келаётганди. Орқага ўтинг, дегани малол келиб, унга рўйхушлик бермади. Ҳа, энди эҳтиёт бўлган яхши-да! Одамнинг кимлиги пешонасига ёзиб қўйилмаган-ку! Шу хатосини тузатмоқ ниятидами, Бахтиёр ака сўради:

– Қаерликсиз, оғайни? Ота-онангиз, оилангиз борми?

– Асли Шаҳрихонданман. Ота-онам акам билан ту-

ришади. Мен тирикчилик қайғусида бу жойларга келиб қолдим. Оилам...

– Фарзандлардан нечта?

– Ўғлим бор, қайнонамни қўлида қолган.

– Ие, келин-чи?

– Ўлган!

– Э, аттанг. Худо раҳмат қилсин-э, ёмон бўлган экан-ку! Касалмиди?

Асилбек бошини эгди. Оғир хўрсиниб олди-ю, гапиргиси келмай деди.

– Ҳамма касал бўлиб ўлмайди-ку. Энди ҳаёт эканда... Йўкса юрармидим, дарбадар.

Орага оғир сукунат чўкди. Бир оздан сўнг Асилбек сўради:

– Дачани нега бузади. Шунисига вабше тушунмадим. Сотса бўлмасаканми?

– Э... кимам оларди, бу дачани! – деб юборди Бахтёр ака. Кейин нотўғри гапирганини англаб, тилини тишлади. Хўрсиниб гапида давом этди. – Энди гапирса гап кўп. Хўжайиннинг кичик ўғли бултур ўшатда жарга йиқилиб ўлди. Шунга янга қўймапти, бузасан деб. Бузиб «строй матрал»ни сотмоқчи. Янга бузиб теп-текис қилиб юборинг, дачанинг нинасини ҳам олманг, деганди. Энди... Хотин киши-да, калта ўйлайди. Уйни бузгани минан ўғли тирилиб келармиди?! Тоғу тош бўлса, бола-да, билмаган. Шўхлик қилган. Шу бузаяпти энди. Сизларга қувват берсин. Қанча тез битирсангиз, шунча яхши. Манам бўзчининг мокисидай у ёқдан-бу ёққа қатнашдан бездим. Жонга тегди, е! Қургунча-ку, ўлиб кетгандик. Ҳали кўрасиз, бир тупканнинг тагида. Атрофда на уй, на бирон жонзот бор. Аҳмоқ бўлиб йўл солганимизчи, эссиз, эссиз...

Асилбек йўлни эслаб қолиш учун ойнадан ташқарига қараб кетди. Хумсондан Қирғизистонга қараб кетиладиган йўл экан. Ҳали кетишяпти, ҳали кетишяпти... Бу кетишда Бишкекка етиб боришади-ёв... Чорёғ тоғ. Яккам-дуккам дарахт, илон изи йўл... Кун ҳам тикка келиб, беаёв қиздира бошлади. Асилбек терлаб кетди. Баклажкадаги сувларнинг бирини олиб ичди. Ҳовучига қуйиб, юзларини ювиб олди.

– Ух, ҳақиқат боракану, – деб қўйди ўзига ўзи гапиргандай, – Бу хўжайинам топган экан-да, бу ҳилватгоҳни, настояши жунгли-ку, бу ер!

Узоқдан баҳайбат қоп-қора тоғлар кўринди.

– Чўрт, ростданам қора-я, – деб юборди Асилбек хайрон қолиб. – Тоши қорамикан-а?

– Э, ҳали кўп ғалат нарсаларни кўрасиз Асилвой, – деди Бахтиёр ака машинани сайхонликда тўхтатаркан. Бу ер дарахтзор бўлиб, олдидан шовуллаб дарё оқиб ўтаркан.

Ўйноқи ирмоқлар тошдан тошга урилиб, кўпикланиб оқардики, кўзни қувнатиб. Тепасида ингичка кўприк. У ёғи тоғ...

– Тепада кўлам бор! – кўшимча қилди Бахтиёр ака йигитни кўприк томон бошларкан. Капотни очиб халталарни олди. Битта халтани ўзи олди, қолган иккитасини йигитга тутқазди. Кўприкнинг нариги томонида, тоғ ёнбағрида чала битган, икки қаватли кулранг бино кўзга ташланди. Ромлари олинган ерлари қоп-қорайиб очилиб қолганди. Буни кўриб йигитнинг кўнглига бир совуқлик оралади...

Шу дам мунгли бир овоз келди. Йиғлоқи... дилларни ўртайдиган даражада илтижоли, ҳазин, ғалати бир товуш...

Bu tanishuv parchasidir. Asarning to'liq versiyasi
<https://kitobxon.com/oz/asar/4643> saytida.

Бу танишув парчасидир. Асарнинг тўлиқ версияси
<https://kitobxon.com/uz/asar/4643> сайтида.

Это был ознакомительный отрывок. Полную версию можно
найти на сайте <https://kitobxon.com/ru/asar/4643>